

Sygn. akt V CZ 76/16

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku H. K.
przy uczestnictwie S. K.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 listopada 2016 r.,
zażalenia uczestnika postępowania na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 12 maja 2016 r., sygn. akt III Ca (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w D. postanowieniem z dnia 12 maja 2016 r. w sprawie o podział majątku wspólnego z wniosku H. K. przy uczestnictwie S. K. ustalił skład majątku wspólnego, nakłady z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny i z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczynie, dokonał podziału majątku wspólnego przez przyznanie wnioskodawczynie oraz uczestnikowi określonych składników tego majątku oraz orzekł o dopłatach i rozliczeniu nakładów.

Wnioskodawczynie wniosła apelację od postanowienia Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 12 maja 2016 r. uchylił zaskarżone postanowienie oraz przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w D. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Podkreślił, że w apelacji trafnie podniesiono zarzuty pominięcia zeznań kilku świadków oraz sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego. Uznał, że niniejsza sprawa nie poddaje się merytorycznemu rozstrzygnięciu, gdyż zaskarżone orzeczenie zostało wydane bez wyjaśnienia istotnych i równocześnie spornych okoliczności mających znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. W konkluzji stwierdził, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi również w sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji dokonał oceny prawnej roszczenia bez oparcia jej o właściwie ustaloną podstawę faktyczną i w sprawie zachodzi potrzeba poczynienia po raz pierwszy niezbędnych ustaleń faktycznych. Skorzystanie w takim wypadku z możliwości uzupełnienia postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji godziłoby w zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego, zagwarantowaną w art. 176 Konstytucji.

Uczestnik wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego, twierdząc, że nie zostały spełnione przesłanki wydania postanowienia kasatoryjnego na podstawie art. 386 § 2 lub 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że w postępowaniu toczącym się w wyniku zażalenia złożonego na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. na orzeczenie kasatoryjne Sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy bada tylko, czy wystąpiły wskazane przez Sąd drugiej instancji przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku, którymi są: nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznanie przez ten sąd istoty sprawy oraz sytuacja, gdy wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego w postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. nie mogą być inne kwestie, w szczególności dotyczące oceny zasadności roszczenia ani merytorycznego badania stanowiska prawnego sądu drugiej instancji, jak również badania prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, które nie

odnoszą się ściśle do wskazanych przez sąd drugiej instancji podstaw uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji. Omawiane zażalenie nie jest bowiem środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku ani prawidłowości zastosowania przez sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego niezwiązanych z podstawami kasatoryjnymi, lecz zażalenie to jest skierowane przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, a więc ocenie może być poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej, jako odpowiadającej powołanej podstawie kasatoryjnej (zob. m.in. postanowienia z dnia 12 grudnia 2013 r., V CZ 75/13, niepubl., z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013 r., nr 3, poz. 41, z dnia 16 maja 2013 r., IV CZ 31/13, niepubl. i z dnia 21 czerwca 2013 r., I CZ 48/13, niepubl.).

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy nie miał podstaw do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie dowodowe, zaś okoliczność, że pominął przy tym zeznania kilku świadków, a dokonane przezeń ustalenia są sprzeczne z treścią zebranego materiału dowodowego, nie oznacza jeszcze nierozpoznania istoty sprawy. Nietrafny jest wszakże pogląd, że o nierozpoznaniu istoty sprawy może świadczyć konieczność dokonania nowych ustaleń faktycznych sprawy, choćby nawet decydujących z punktu widzenia kierunku jej rozstrzygnięcia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2009, nr 6, poz. 55; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2014 r., IV CZ 129/13, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2015 r., III CSK 221/14, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r., II CZ 96/16, niepubl.). Nie można też zgodzić się z Sądem Okręgowym, że w rozważanej sytuacji uzupełnienie postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji godziłoby w zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego zagwarantowaną w art. 176 ust. 1 Konstytucji. Ten argument mógłby bowiem być uznany za trafny tylko wtedy, gdyby dotyczył konieczności powtórzenia przez sąd odwoławczy całego postępowania dowodowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., V CZ 7/15, niepubl.), co w niniejszej sprawie nie ma miejsca. Zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. okazał się zatem uzasadniony.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 1¹ i § 3 k.p.c.).

jw kc